

Råvaremangel forsinket leveringer med to måneder

Manglen på råvarer og materialer forsinket i øjeblikket leveringer med minimum 53 dage. Forsinkelserne varierer meget på tværs af råvarer, hvor mikrochips er klart hårdest ramt. Faldende råvarepriserne på de globale markeder den sidste tid er forhåbentlig et tegn på, at manglen på materialer snart vil aftage igen, men usikkerheden er stor.

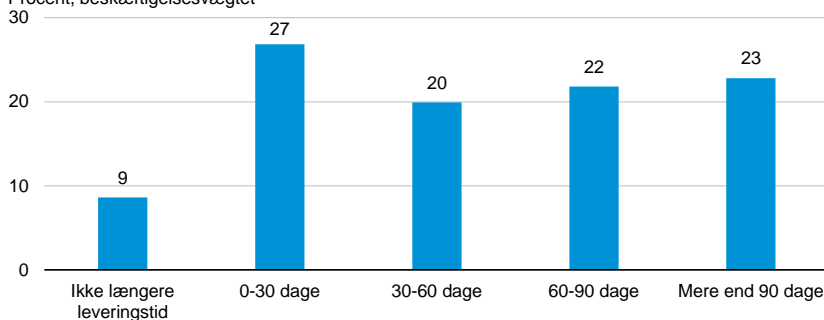
Virksomhedernes leveringstider er i gennemsnit på minimum 53 dage...

Manglen på råvarer og materialer er en stor udfordring for mange virksomheder, og som konsekvens må de udskyde leveringer. 45 pct. af virksomhederne har over 60 dages forsinket leveringstid, og leveringstiden er i gennemsnit forsinket med minimum 53 dage som følge mangel på råvarer eller materialer. Det viser svar fra DI's Virksomhedspanel.

Råvare- og materialemangel giver store forsinkelser i leveringer

Hvor meget længere er din virksomheds leveringstider end normalt som følge af mangel på råvarer eller materialer?

Procent, beskæftigelsesvægtet

Anm.: "Ved ikke"-svar er udeladt i figur og beregninger
Kilde: DI's Virksomhedspanel - undersøgelsen er afsluttet den 23. september

... og for mikrochips er leveringstiden forlænget med minimum tre måneder...

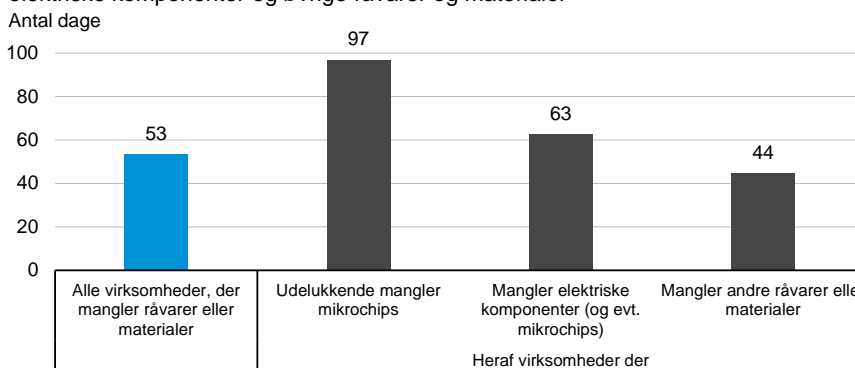
... men leveringstiden kan være markant længere

Forsinkelserne i leveringstiden afhænger af, hvilke råvarer og materialer virksomhederne mangler. Virksomheder, som udelukkende mangler mikrochips, er hårdest ramt, og her er den estimerede leveringstid til kunderne forsinket med minimum tre måneder. Virksomheder, som mangler elektriske komponenter (og evt. mikrochips), har en estimeret forsinket leveringstid på godt to måneder, og manglen på øvrige råvarer og materialer forsinket leveringer med cirka halvanden måned.¹

Leveringstiden for især mikrochips kan i realiteten være markant længere en estimeret på godt tre måneder. Det skyldes, at de længere leveringstider er beregnet ud fra svarintervaller på 30 dage. Der er brugt den midterste dag i intervallet til at beregne den forventede leveringstid. Hvis leveringstiden er mere end 90 dage, er det antaget en værdi på 105 dage. Det er et konservativt skøn, men værdien er valgt, da vi ikke har evidens for at angive en højere værdi. Leveringstiderne skal derfor ses som den minimale leveringstid. For mikrochips er estimeret meget usikkert, da størstedelen af virksomhederne har angivet en leveringstid på over 90 dage. Det har dog ikke en stor betydning for beregningen af leveringstiden på tværs af råvarer og materialer, da mikrochips kun fylder en lille del.

Mangel på mikrochips forsinket leveringer i minimum tre måneder

Estimeret forsinkelse i leveringstid fordelt på virksomheder, som mangler mikrochips, elektriske komponenter og øvrige råvarer og materialer

Anm.: Forsinkelsen er beregnet pba. spørgsmålet "Hvor meget længere er din virksomheds leveringstider end normalt som følge af mangel på råvarer eller materialer?". Der er her mulighed for flere svar.
 Kilde: DI's Virksomhedspanel - Undersøgelsen er afsluttet den 23. september

Manglen på materialer er en stor produktionsbegrænsning

I industrien er det 38 pct. af virksomhederne, der mangler materialer. Siden 2005 har manglen på materialer i industrien aldrig været

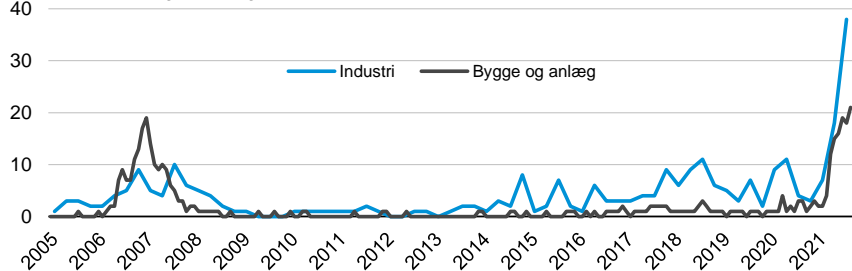
¹ Da estimeret på den forsinkede leveringstid bygger på et spørgsmål (se anmærkning til figuren), hvor der er mulighed for flere svar, kan kategorien "Mangler andre råvarer eller materialer" godt indeholde mikrochips og elektriske komponenter, hvis de mangles i kombination med andre råvarer eller materialer.

en så stor produktionsbegrænsning. Inden for bygge- og anlægsbranchen er det 21 pct. af virksomhederne, der mangler materialer, hvilket er lidt højere end manglen midt under højkonjunktoren i 00'erne.

Mangel på materialer er på et historisk højt niveau i både industrien og bygge- og anlægsbranchen

Andel virksomheder, der angiver, at manglen på materialer og/eller udstyr er en produktionsbegrænsning

Procent, beskæftigelsesvægtet

Anm.: Observationerne er på månedsbasis. Bygge og anlæg indrapporteres på månedsbasis, og den seneste observation er september. Industri indrapporteres hver kvartal, og den seneste observation er juli.
Kilde: Danmarks Statistik

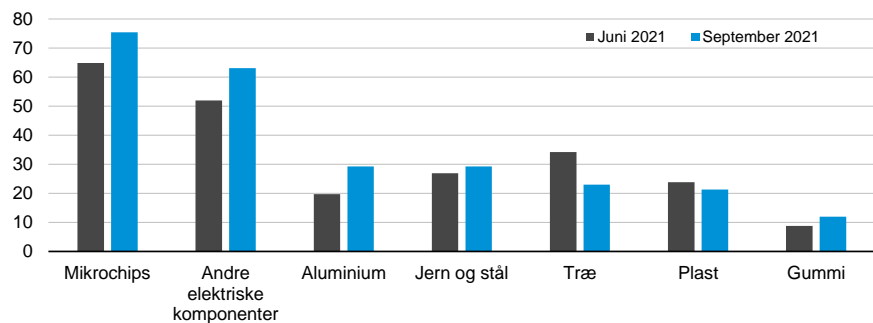
Den største mangelvare for virksomhederne er mikrochips

De største mangelvarer for virksomhederne er mikrochips og andre elektriske komponenter. Manglen på disse råvarer er blevet større siden DI's seneste undersøgelse i juni. For øvrige råvarer og materialer er manglen mærkbar mindre, og det varierer for den enkelte råvare og materiale, om manglen er blevet større eller mindre siden juni.

Tre ud af fire virksomheder mangler mikrochips

Manglen på råvarer og materialer fordelt på type.

Procent, beskæftigelsesvægtet

Anm.: Manglen er beregnet så virksomheder, der mangler den pågældende råvare står i tælleren, og de virksomheder, som anvender den pågældende råvare står i nævneren. Beton er udeladt grundet for få svar.
Kilde: DI's Virksomhedspanel - undersøgelsen er afsluttet d. 23. september

Verdens produktionen af råvarer er på højere niveau end før coronakrisen

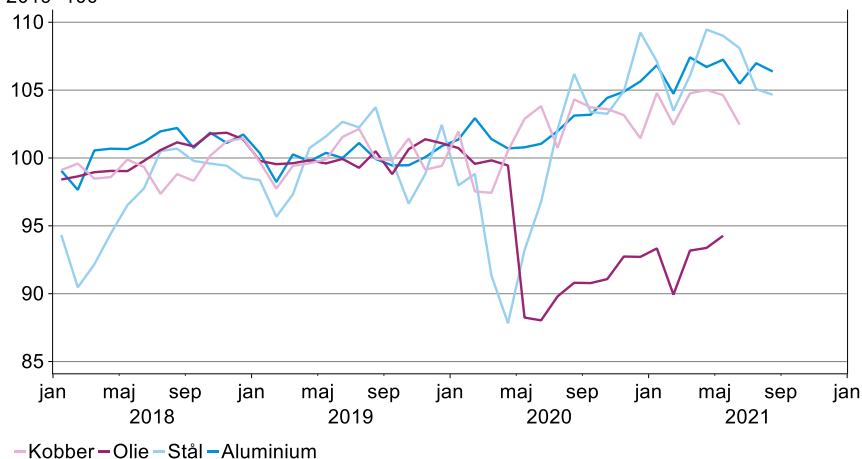
Tendenserne på verdensmarkedet tyder på mindre mangel inden for en overskuelig fremtid

Mangel på råvarer og materialer skal blandt andet ses i lyset af den verdensomspændende coronapandemi. Der har været et efterslæb i produktionen på flere materialer grundet perioder med nedlukning, og på det seneste har varefragten fra Asien været påvirket af delvise nedlukninger af containerhavne. Forbrugernes efterspørgselsmønstre har samtidig været forskudt over mod flere varer og væk fra oplevelser og tjenester. Så både lavere udbud samt højere efterspørgsel har været med til at skabe ekstraordinær knaphed på råvarer og materialer.

Verdens produktion af råvarer

Sæsonkorrigerede produktionsindeks

2019=100

Kilde: Macrobond

Et ændret forbrugsmønster kan få manglen til at aftage på råvarer og materialer...

Den samlede produktion af mange typer råvarer er dog nu generelt på et højere niveau end før coronakrisen, og det indikerer, at øget efterspørgsel må være den bærende forklaring på knapheden af råvarer. I forbindelse med genåbningerne verden over forventes forbrugernes efterspørgsel at bevæge tilbage mod mere køb af oplevelser og færre forbedringer af hjemmet. Det kan give et mindre pres på råvaremarkedet, da oplevelser, rejser og koncerter har et utrolig lavt råvareindhold.

... men der vil fortsat være en stor efterspørgsel efter mikrochips og elektriske komponenter

Der er dog ingen tvivl om, at coronakrisen har givet et løft i digitaliseringen af samfundet, hvilket også fremadrettet vil medføre en stor efterspørgsel efter elektriske produkter. Sammen med flere el-biler vil det holde fast i en stor efterspørgsel efter mikrochips og elektriske komponenter.

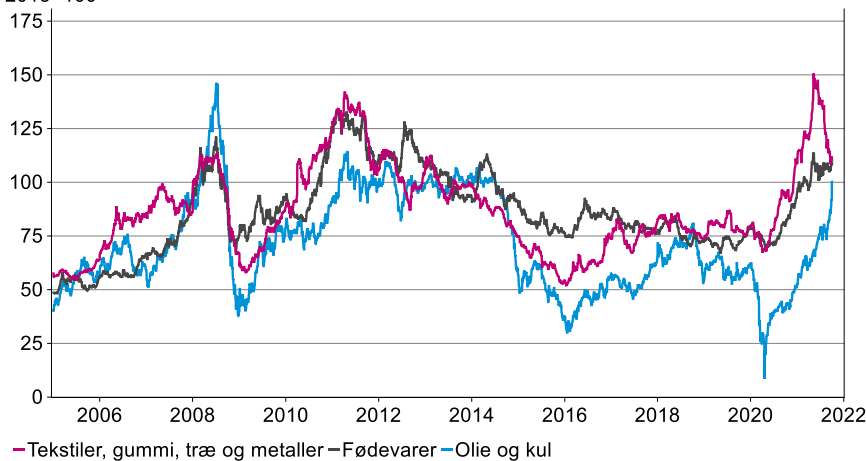
De globale priser på halvfabrikata er faldet de seneste måneder

Knapheden på råvarer og materialer har påvirket priserne i en opadgående retning og kan ikke isoleres til enkelte varegrupper. Det samlede prisindeks for halvfabrikata (tekstiler, gummi, træ og metaller) har under det første år med corona været på himmelflugt med cirka en fordobling. Siden starten af maj er de globale priser dog faldet med cirka 30 procent. De globalt faldende priser er dog ikke for alvor slået igennem på de danske virksomheders importpriser. I skrivende stund er de seneste offentliggjorte importpriser for august, så det er muligt, at der er sket prisfald siden.

Råvarepriser

Prisindeks for råvarer, opgjort i USD

2013=100

Kilde: Macrobond

Råvareudfordringer har samfundsøkonomiske konsekvenser

Manglen på halvfabrikata har haft negative konsekvenser for virksomhedernes indtjening. I DI's spørgerunde til virksomhedspanel i juni angav halvdelen af de virksomhederne, som manglede råvarer eller materialer, at de havde tabt indtjening. Selvom de faldende priser på halvfabrikata er et tegn på, at manglen er ved at aftage, kan en mangel hurtigt erstattes af en anden. Olie- og kulpriserne er efter ekstraordinære lave priser i starten af coronakrisen nu på himmelflugt, og det påvirker både virksomhederne og forbrugerne – både søtransporten og (last)bilerne er storkøber af olie. Udfordringen er, at olieproduktionen slet ikke er fulgt med det globale opsving, og der er heller ingen garanti for, at produktionen vil stige kraftigt i den kommende tid. Det presser oliepriserne i vejret og øger omkostningerne for virksomhederne og medfører højere inflation for forbrugerne.

Fakta om analysen

- DI har i den seneste tid haft øget fokus på mangel på råvarer og materialer. Denne analyse er den tredje i rækken. Den første analyse blev offentliggjort i start juli og omhandlede den generelle mangel på råvarer og materialer, og hvilke konsekvenser manglen havde for danske virksomheder (læs analysen [her](#)). Den anden analyse blev offentliggjort i slut august og havde eksplicit fokus på manglen på materialer i bygge- og anlægsbranchen (læs analysen [her](#)).
- De første figurer i denne analyse er baseret på udvalgte spørgsmål fra den seneste rundspørge til DI's Virksomhedspanel. Her er der spurgt bredt ud til DI's medlemskreds. 741 virksomheder har svaret på undersøgelsen, og de har cirka 117.000 ansatte.
- I denne analyse er der kun anvendt svar fra de virksomheder, som både bruger og mangler råvarer eller materialer. Det er i alt 458 virksomheder, som tilsammen har cirka 73.000 ansatte.
- Undersøgelsen til DI's Virksomhedspanel blev udsendt onsdag den 15. september, og der blev lukket for besvarelser torsdag den 23. september.